

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Υπερρεαλισμός και ελληνικότητα Α. Μπρετόν, Π.Ελυάρ, Α. Εμπειρίκος,
Οδ. Ελύτης, Μ.Σαχτούρης, Μ. Αξιώτη

Κωδικός μαθήματος: BNE 020

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12317

Διδάσκουσα: Στυλιανού Νάντια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητες στη μελέτη των υπό αναφορά συγγραφέων μέσα από τη διαλεκτική της καλλιτεχνικής πρωτοπορίας. Το θέμα προσεγγίζεται μέσα από ένα φακό κριτικής θεώρησης και σύγκρισης της πρόσληψης του κινήματος στις δύο χώρες (Γαλλία και Ελλάδα). Στόχος του μαθήματος είναι να ανιχνευθούν στοιχεία του υπερρεαλισμού μέσα από λογοτεχνικά κείμενα αλλά ταυτόχρονα στοιχεία από την εντοπιότητα μέσα από μια διαδικασία συμφιλίωσης της μνήμης, της παράδοσης και του γεωγραφικού χώρου της Ελλάδας. Θα μελετηθεί με ποιο τρόπο οι Έλληνες συγγραφείς επηρεάζονται από τον υπερρεαλισμό αλλά ταυτόχρονα συγκροτούν τη θεματική, το κοσμοείδωλο και το αξιακό σύστημα των έργων τους από στοιχεία διακριτικά της γεωπολιτισμικής ιδιομορφίας του ελληνικού χώρου συνθέτοντας μια μυθολογία που φέρει τη σφραγίδα της εντοπιότητας. Παράλληλα, θα μελετηθεί η εδραίωση του παράλογου, η ρήξη του αίτιου- αιτιατού ως μόρφωμα μιας ανατροπής στην ποίηση του Μίλτου Σαχτούρη καθώς και η διάσπαση της χρονολογικής ακολουθίας, ο εσωτερικός μονόλογος και η αμφισβήτηση του αφηγηματικού πλαισίου στο πεζογραφικό έργο της Μ. Αξιώτη.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην Πρώιμη Νεοελληνική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 042

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12318

Διδάσκων: Καπλάνης Τάσος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι είναι η λογοτεχνία; Πώς μπορούμε να τη διαβάσουμε και να την αξιολογήσουμε; Γιατί δεν πρέπει να ρωτάμε τους μαθητές «τι θέλει να πει ο ποιητής»; Γιατί ο Διγενής πρέπει να λέγεται Ακρίτης και όχι Ακρίτας; Υπάρχουν ιστορίες με υπότες στη νεοελληνική λογοτεχνία; Ιστορίες με Αμαζόνες και τέρατα; Ποιος είναι ο πρόγονος της *Φρουτοπίας* του Ε. Τριβιζά; Γιατί οι πρόγονοί μας αγαπούσαν τις ιστορίες με ζώα και ειδικά με γαϊδάρους; Γενικά, τι διάβαζαν οι πρόγονοί μας; Γιατί ο *Ερωτόκριτος* του Β. Κορνάρου θεωρείται αριστούργημα όχι μόνο σε νεοελληνικό, αλλά και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο; Πότε άρχισαν να πιστεύουν οι πρόγονοί μας ότι η νέα ελληνική και οι διάλεκτοί της έχουν ανάλογες περγαμηνές και αξία με την αρχαία ελληνική και πόσο δίκιο είχαν; Πώς φτάσαμε από το έπος του Διγενή στην ποίηση του Δ. Σολωμού; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που θα τεθούν και θα απαντηθούν στο πλαίσιο αυτού του εισαγωγικού μαθήματος που θα επιχειρήσει να διερευνήσει την ιδιαίτερη φύση των λογοτεχνικών κειμένων μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση και πλούσια ανθολόγηση της πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Το μάθημα απευθύνεται σε όλες τις φοιτήτριες και όλους τους φοιτητές του Πανεπιστημίου και δεν προϋποθέτει προηγούμενη εξοικείωση ούτε με τη θεωρία της λογοτεχνίας ούτε με τα πρώιμα νεοελληνικά κείμενα. Το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί θα διατεθεί ηλεκτρονικά και η αξιολόγηση θα βασιστεί σε μία γραπτή ενδιάμεση (50%) και μία γραπτή τελική εξέταση (50%), για την επιτυχή αντιμετώπιση των οποίων δεν προϋποτίθεται καμία προηγούμενη γνώση.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 090

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10303

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, από τις απαρχές μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Στην εισαγωγή εξετάζονται οι νεότερες τάσεις για την αποσαφήνιση του όρου «λογοτεχνία», ενώ παράλληλα γίνεται σύντομη επισκόπηση των επικρατέστερων απόψεων για τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Στη συνέχεια εξετάζονται αποσπάσματα πεζών και ποιητικών κειμένων από τον 12^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα, με έμφαση σε εκείνα τα έργα που θεωρούνται σταθμοί στην εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως για παράδειγμα ο *Απόκοπος*, τα Κυπριακά Ερωτικά ποιήματα, τα κυριότερα έργα της κρητικής λογοτεχνίας της ακμής, κείμενα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, το έργο του Δ. Σολωμού, οι Ωδές του Α. Κάλβου.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100.1

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 10078

Διδάσκων: Hinterberger Martin

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση, το μάθημα παρουσίαζε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα ελληνικά, εξοικειώνοντας του φοιτητές με την χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κ.λ.π). Μελετώνται και μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ διαβάζονται και ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγόμενα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επίπεδων από τον 1^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100.2

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12319

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μέσα γραμματολογική επισκόπηση , το μάθημα παρουσιάζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα νέα ελληνικά , εξοικειώνοντας τους φοιτητές με τη χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κ.λ.π.) Μελετώνται και μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ διαβάζονται και ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγμένα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επιπέδων από του 1^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 120

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10045

Διδάσκων: Βουτουρής Πατελής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει σε επαφή τους φοιτητές με θεμελιακά θέματα και περιοχές της φιλολογικής επιστήμης όπως η θεωρία, η κριτική, και η ιστορία της λογοτεχνίας, η συγκριτική γραμματολογία, η νεοελληνική μετρική, και οι εκδόσεις νεοελληνικών κειμένων . Παράλληλα, οι φοιτητές εξοικειώνονται με βασικά έργα αναφοράς, μεθόδους, εργαλεία και πηγές της νεοελληνικής φιλολογίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Βυζαντινά «Κάτοπτρα ηγεμόνος»

Κωδικός μαθήματος: BNE 215

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12366

Διδάσκουσα: Γιαννούλη Αντωνία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα εξετάζεται μια ομάδα λογοτεχνικών κειμένων, τα οποία είναι γνωστά ως «κάτοπτρα ηγεμόνος». Οι Βυζαντινοί λόγιοι απευθύνουν παραινήσεις στον νεαρό αυτοκράτορα, προβάλλοντας την αντίληψή τους για την ιδανική εικόνα του ηγεμόνα. Ειδικότερα, βάσει αντιπροσωπευτικών αποσπασμάτων θα μελετηθούν η ρητορική παράδοση, η σχέση συγγραφέα – αποδέκτη και ο ιδεολογικός ρόλος των κειμένων αυτών στην κοινωνική, πολιτική και πνευματική ζωή του Βυζαντίου.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ερωτική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 245

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12365

Διδάσκων: Καπλάνης Τάσος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο έρωτας αποτελεί ένα από τα κεντρικά θέματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Οι ποικίλες μεταμορφώσεις του στην τέχνη εξαρτώνται από πλήθος συμβάσεων (κοινωνικών, θρησκευτικών, ειδολογικών), αλλά και από το πνεύμα που κομίζει ο κάθε δημιουργός. Το μάθημα θα εστιάσει στις μεταμορφώσεις του έρωτα στην υστερομεσαιωνική/πρωτονεοελληνική λογοτεχνία σε ποικίλα κείμενα και είδη, ξεκινώντας από το *Διγενή* και τα «ερωτικά/ιπποτικά» μυθιστορήματα, τα ποιήματα του Σαχλίκη, τις πετραρχικές *Ρίμες αγάπης*, τα διάφορα σχετικά έργα που εντάσσονται στους «καθρέφτες γυναικών» και φτάνοντας μέχρι τα κορυφαία λογοτεχνικά δείγματα της νεοελληνικής αναγέννησης και του μπαρόκ, τον *Ερωτόκριτο* και την *Ερωφίλη*. Ο έρωσ-βασιλεύς, ο εξιδανικευμένος ρομαντικός έρωτας, η μεσαιωνική «λαγνεία», οι ερωτιδείς, η αποτύπωση της σαρκικής απόλαυσης, οι νέες αντιλήψεις για τον έρωτα και η τήρηση του πρέποντος είναι μερικά από τα θέματα που θα εξεταστούν και θα αντιπαραβληθούν με αντίστοιχες αντιλήψεις για τον έρωτα που μας είναι γνωστές κυρίως από τη Δύση της ίδιας περιόδου, αλλά και με τις κοινωνικές και θρησκευτικές αντιλήψεις που επικρατούσαν στον τόπο και το χρόνο που γεννήθηκαν τα ελληνικά κείμενα.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Πρώιμο Νεοελληνικό Μυθιστόρημα (1834-1880) στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

Κωδικός μαθήματος: BNE 284

Π.Μ.: 5

MAM: 12321

Διδάσκουσα: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μυθιστόρημα, σήμερα τόσο δημοφιλές, είναι ένα από τα πιο νεαρά είδη της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Ξεκινά μόλις στα 1834 –αν εξαιρέσουμε κάποιες ατελείς συνήθως προσπάθειες που προηγήθηκαν-, και γνωρίζει μέσα σε λίγα μόνο χρόνια μια αξιοπρόσεκτη πορεία: τα κείμενα ακολουθούν το ένα το άλλο με γοργό ρυθμό, ενώ οι συγγραφείς δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους σε ένα ευρύ ρεπερτόριο τύπων μυθιστορήματος, παλαιότερων (λ.χ. πικαρέσκο, επιστολικό) ή μοντέρνων (λ.χ. ιστορικό). Στα πενήντα χρόνια που μεσολαβούν από το 1834 μέχρι το 1880, μαζί με το ελληνικό κράτος θεμελιώνεται και το νεοελληνικό μυθιστόρημα. Μέσα όμως από ποιες διαδικασίες; Ευνοεί η αστικοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και η δημιουργία ενός «εθνικού» κέντρου το νέο είδος; Ποιες κοινωνικές και καλλιτεχνικές ανάγκες στρέφουν τους συγγραφείς προς αυτό; Πώς συγκροτείται το λογοτεχνικό πεδίο, ποια θέση και λειτουργία αναλαμβάνει η λογοτεχνία για την ελληνική κοινωνία τα μέλη της οποίας μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους χωρίζονται σε «αυτόχθονες» κι «ετερόχθονες»; Ποια αφηγηματική παράδοση, ελληνική ή ξένη, τροφοδοτεί τα πρώτα έργα και πώς εξελίσσονται οι σχέσεις της νεοελληνικής με την υπόλοιπη ευρωπαϊκή λογοτεχνία; Ποιο ρόλο παίζει σε αυτές η αναζήτηση μιας εθνικής ταυτότητας μεταξύ Ανατολής και Δύσης; Πώς συντελείται στο πεδίο της νεοελληνικής λογοτεχνίας το πέρασμα από το μυθιστόρημα του Διαφωτισμού (πικαρέσκο, σατιρικό, μαθητείας/αγωγής, αισθαντικό κ.λ.π.) στο μυθιστόρημα του Ρομαντισμού και στο ρεαλιστικό μυθιστόρημα; Με τα ερωτήματα αυτά θα προσεγγίσουμε τα ακόλουθα έργα:

Παναγιώτης Σούτσος, *Ο Λέανδρος* (1834), Αλέξανδρος Σούτσος, *Ο Εξόριστος του 1831* (1835), Ιάκωβος Πιτζιπιός, *Η ορφανή της Χίου ή ο θρίαμβος της αρετής* (1839), Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο Πολυπαθής* (1839), Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο Ζωγράφος* (1842), Ιάκωβος Πιτζιπιός, *Ο πίθηκος Ξουθ ή τα ήθη του αιώνας* (1848), Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής, *Ο Αυθέντης του Μωρέως* (1850), Παύλος Καλλιγιάς, *Θάνος Βλέκας* (1855), Στέφανος Ξένος, *Η ηρωίς της Ελληνικής Επανάστασεως* (1861), Εμμανουήλ Ροΐδης, *Η πάπισσα Ιωάννα* (1866), [Χαρίλαος Δημόπουλος], *Η στρατιωτική ζωή εν Ελλάδι* (1870), Δημήτριος Βικέλας, *Λουκής Λάρας* (1879).

Για περαιτέρω ενημέρωση ή προετοιμασία, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διαβάσουν κάποια από τα παραπάνω μυθιστορήματα (παλαιότερες εκδόσεις των περισσότερων βρίσκονται σε μορφή pdf στον διαδικτυακό κόμβο «ανέμη» του Πανεπιστημίου Κρήτης, ενώ νεότερες έχουν γίνει κυρίως στη σειρά «Νεοελληνική Βιβλιοθήκη» των εκδόσεων Ερμής, όπως και από το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη). Τα κεφάλαια των Ιστοριών της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Μ. Βίττι, Κ. Θ. Δημαρά, Λ. Πολίτη) για τα χρόνια 1830-1880 συνιστούν μια καλή εισαγωγή στο θέμα.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ψυχαναλυτική Κριτική Και Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 299

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12322

Διδάσκων: Πουργούρης Μαρίνος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη ψυχαναλυτική ερμηνεία λογοτεχνικών κειμένων. Από τις αρχές του ψυχαναλυτικού κινήματος, η λογοτεχνία αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος της ψυχολογικής ερμηνείας. Σήμερα αποτελεί μία από τις πιο εδραιωμένες μεθόδους προσέγγισης της λογοτεχνίας. Τι σημαίνει όμως να ερμηνεύουμε ένα κείμενο ψυχαναλυτικά; Ποιες είναι οι επιπτώσεις του να προσεγγίζουμε το λογοτεχνικό κείμενο με τον ίδιο τρόπο που προσεγγίζουμε την ανθρώπινη "παθολογία"; Ξεκινώντας από τις ψυχαναλυτικές αναγνώσεις της λογοτεχνίας όπως εμφανίζονται στον Sigmund Freud (η μελέτη του για την *Γραντίβα* του Jensen, τα σχόλια του για τον *Οιδίποδα* του Σοφοκλή, τον *Άμλετ* του Σαίξπηρ, τον Ντοστογιέφσκι, τον Γκέτε κ.α), θα μελετήσουμε διάφορες θεωρίες που αφορούν άμεσα στη ψυχαναλυτική ερμηνεία λογοτεχνικών κειμένων όπως αυτές των Jacques Lacan, Terry Eagleton, Slavoj Zizek και άλλων. Θα αναλύσουμε επίσης δοκίμια και έργα Ελλήνων συγγραφέων και φιλοσόφων που επηρεάστηκαν από την ψυχαναλυτική θεωρία όπως οι Κωστής Παλαμάς, Νίκος Καζαντζάκης, Αντρέας Εμπειρικός, Νικόλας Κάλας, Οδυσσέας Ελύτης, κ.α.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το ανδρικό ιδεώδες στην ύστερη βυζαντινή λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 301

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12323

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το θέμα αυτής της παράδοσης είναι επηρεασμένο από μια από τις τελευταίες τάσεις στις λογοτεχνικές σπουδές που είναι η εξέταση της κειμενικής κατασκευής του ανδρικού κοινωνικού φύλου. Μέσα από τη μελέτη μιας σειράς κειμένων της υστεροβυζαντινής περιόδου, τα οποία ανήκουν σε διαφορετικά λογοτεχνικά είδη (εγκώμιο, αυτοβιογραφία, επιστολογραφία, ιστοριογραφία, μυθιστόρημα και έπος), θα εντοπίσουμε όλους τους τύπους αντρών που εμφανίζονται ως ιδεώδεις. Τέτοιοι ανδρικοί τύποι είναι ο ιδανικός ηγεμόνας, πατριάρχης, λόγιος, δάσκαλος, φίλος, πολεμιστής, εραστής και ο άγιος. Επίσης θα εξετάσουμε πως κατασκευάζεται λογοτεχνικά ο κάθε ιδεώδης ανδρικός τύπος, τις ιδεολογικές του προεκτάσεις και τις αφηγηματικές του λειτουργίες.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Ποίηση και τη Ποίηση του Καβάφη

Κωδικός μαθήματος: BNE 334

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12498

Διδάσκων: Πιερής Μιχάλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Γενική αναφορά στο αντικείμενο και τους στόχους του μαθήματος-Μεθοδολογικά-Σχολιασμός βιβλιογραφίας. Ειδολογική κατάταξη των καβαφικών εκδόσεων. Δειγματοληπτική παρουσίαση ενδεικτικών παραδειγμάτων.

Η εξωτερική περιπέτεια: Βιογραφία & Λογοτεχνία. Σχολιασμός βιογραφικών δεδομένων (καταβολές, παιδεία, μετακινήσεις, βιοπορισμός, κτλ.) σε συνάρτηση προς την πνευματική διαμόρφωση και την καλλιτεχνική ανέλιξη του δημιουργού Καβάφη.

Η εσωτερική περιπέτεια: Παράδοση και πρωτοτυπία. Λόγια και δημοτική παράδοση. Καθαρεύουσα και δημοτική. Αναζητήσεις-περιπλανήσεις, ανακάλυψη/αποκάλυψη και διαμόρφωση της αληθινής ποιητικής του φυσιογνωμίας: Η εξελικτική πορεία: Ρομαντισμός, Παρνασσισμός, Συμβολισμός, Αισθητισμός, Ρεαλισμός.

Επανεκτίμηση βασικών περιοχών της καβαφικής ποίησης: Ο φιλοσοφικός/ διδακτικός, ο ιστορικός/πολιτικός, ο ερωτικός/ηδονικός Καβάφης. Ο "θεατρικός" Καβάφης.

«Εν μέρει και εν μέρει». Η διαλεκτική προοπτική. Πορεία προς τη «σύνθεση». Ζητήματα οργανικής συνύπαρξης αντιθέτων στοιχείων σε επίπεδο γλωσσικής, κοινωνικής, ερωτικής, θρησκευτικής, πολιτικής και κοσμοθεωρητικής αντίληψης. Πολυπολιτισμός, διερωτικές σχέσεις: η έννοια του «κράματος». Το «τεχνητό», το «οραματικό», το «πλασματικό», το «μικτό», το «νόθο», versus στο «φυσικό», το «πραγματικό», το «αληθινό», το «καθαρό», το «νόμιμο». Το «κεντρικό», versus στο «περιφερειακό»· το «εθνικό», versus στο «φυλετικό».

«Έρως και Εξουσία. Όψεις της ποιητικής του Καβάφη». Προς ίσες και ισότιμες σχέσεις. Η εξουσία του «άλλου» και οι διαμεσολαβημένες επιθυμίες. Η ποιητική τέχνη ως ειδική λειτουργία της μνήμης ή ως ηθικός κώδικας κοινωνικής, πολιτικής και καλλιτεχνικής συμπεριφοράς.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Πεζογραφία 20^{ου} αιώνα

Κωδικός μαθήματος: BNE 350

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12325

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα θα εξεταστούν χαρακτηριστικά δείγματα του νεοελληνικού πεζού λόγου από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι τη δεκαετία του 1980.

Θα μελετηθούν διηγήματα και κυρίως μυθιστορήματα που θεωρούνται σταθμοί στη εξέλιξη της νεοελληνικής πεζογραφίας, από γραμματολογική και αφηγηματολογική άποψη. Θα γίνει σύντομη ανασκόπηση της πεζογραφικής παραγωγής κατά τη διάρκεια των δυο τελευταίων δεκαετιών του 19^{ου} αιώνα και αναφορά στην εδραίωση του ηθογραφικού διηγήματος ως νέου «εθνικού είδους».

Τα κυριότερα θέματα που θα συζητηθούν είναι:

η κρίση της ηθογραφίας και οι νέες αισθητικές τάσεις που εμφανίζονται κυρίως μέσω των περιοδικών *Η Τέχνη* και *Διώνυσος*, η στροφή προς το αστικό μυθιστόρημα κατά τις τρεις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, τα μυθιστορήματα της Γενιάς του 30, τα μυθιστορήματα της Πρώτης Μεταπολεμικής Γενιάς και τέλος η λεγόμενη «έκρηξη» της πεζογραφίας από το 1974 μέχρι τη δεκαετία του 1980

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σταθμοί της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Κωδικός μαθήματος: BNE 378

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12327

Διδάσκων: Πιερής Μιχάλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική και φιλολογική ανάγνωση ποιητικών έργων που θεωρούνται «Σταθμοί» της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Έτσι εξετάζονται, ενταγμένοι στο γραμματολογικό τους πλαίσιο, ποιητές όπως οι Ανώνυμος Κύπριος του 16ου αιώνα, Μπεργαδής, Γεώργιος Χορτάσης, Βισσέντζος Κορνάρος, Κωνσταντίνος Δαπόντες, Ανδρέας Κάλβος, Διονύσιος Σολωμός, Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, Βασίλης Μιχαηλίδης, Κωστής Παλαμάς, Κ. Π. Καβάφης, Κ. Γ. Καρυωτάκης, Άγγελος Σικελιανός, Νίκος Καζαντζάκης, Γιώργος Σεφέρης, Γιάννης Ρίτσος, Οδυσσέας Ελύτης, Ζωή Καρέλλη, Κώστας Μόντης, Νίκος Καββαδίας, Τάκης Σινόπουλος, Μανόλης Αναγνωστάκης, Μίλτος Σαχτούρης, Παντελής Μηχανικός, Θεοδόσης Νικολάου, Γιώργης Παυλόπουλος, Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Κική Δημουλά, Μιχάλης Γκανάς, κ.ά.

Το μάθημα αυτό έχει σχεδιαστεί ώστε να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των φοιτητών που επιθυμούν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στο χώρο της νεοελληνικής λογοτεχνίας και παράλληλα θέλουν να γίνουν φιλόλογοι νεοελληνιστές. Στόχο έχει τη μύηση των φοιτητών αυτών στην επιστήμη της νεοελληνικής φιλολογίας με εργαλείο την προσέγγιση κορυφαίων έργων της νεοελληνικής ποίησης.

Το μάθημα, στο οποίο υπήρξε μέριμνα ώστε να καλυφθούν όλες οι γραμματολογικές περίοδοι της νεοελληνικής λογοτεχνίας, θα διδαχτούν ποιήματα όπως ο «Απόκοπος» του Μπεργαδή, ο «Ερωτόκριτος» του Κορνάρου, ο «Κανών περιεκτικός» του Δαπόντε, ο «Κρητικός» του Σολωμού, ο «Φωτεινός» του Βαλαωρίτη, η «Ενάτη Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία» και η «Ανεράδα» του Βασίλη Μιχαηλίδη, η «Φοινικιά» του Παλαμά, ο «Μύρης-Αλεξάνδρεια του 340 μ.Χ.» του Καβάφη, η «Μελέτη θανάτου» του Σικελιανού, ο «Μπολιβάρ» του Εγγονόπουλου, ο «Δαίμων της πορνείας» του Σεφέρη, ο «Αποχαιρετισμός» και ο «Αίας» του Ρίτσου, «Η Άνθρωπος» της Καρέλλη, τα «Γράμματα στη Μητέρα» του Μόντη, ο «Νεκρόδειπνος» του Σινόπουλου, το «Παιδί και οι ληστές» του Παλόπουλου, η «Χριστουγεννιάτικη Ιστορία» του Γκανά, κ.ά.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ρητορική Προγυμνάσματα

Κωδικός μαθήματος: BNE 406

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12328

Διδάσκουσα: Γιαννούλη Αντωνία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα προγυμνάσματα συνιστούν το εισαγωγικό και θεμελιώδες κεφάλαιο στη διδασκαλία της ρητορικής τέχνης. Στο πλαίσιο εξετάζονται τα είδη των ρητορικών αυτών ασκήσεων, τόσο ως προς τη ρητορική θεωρία που τα διέπει, όσο και ως προς και την πρακτική εφαρμογή της. Μελετώνται επίσης το γλωσσικό και υφολογικό τους επίπεδο σε συνάρτηση με τη μόρφωση και τους στόχους του συγγραφέα τους.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Γραμματεία

Κωδικός μαθήματος: BNE 435

Π.Μ.: 8

ΜΑΜ: 10999

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι να δώσει μια εποπτική εικόνα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, από τις απαρχές της έως σήμερα. Η επισκόπηση αυτή θα γίνει μέσα από την εκ του σύνεγγυς μελέτη ενός corpus κειμένων αναφοράς, ποιητικών και πεζογραφικών, ανά περιόδους και κινήματα, με στόχο οι επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος ΒΝΕΣ να κατέχουν με γραμματολογική επάρκεια το κύριο αντικείμενο των σπουδών τους στη Νεοελληνική Φιλολογία.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σάτιρα και Διαφωτισμός

Κωδικός μαθήματος: BNE 447

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12330

Διδάσκουσα: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Όσοι «γράφουν, ή τυπώνουν, ή αγοράζουν, ή διαβάζουν, ή ακούουν», σημειώνει ένας μοναχός του 18^{ου} αι., «αιρετικά βιβλία», όπως εκείνα του Βολταίρου, ή «ερωτικά βιβλία, καθώς είναι η ρίμα του Ερωτόκριτου», ή «γελωτοποιά και άσεμνα, καθώς είναι η Χαλιμά, ο Μπερτόλδος, του Σπανού η φυλλάδα, και του Γαϊδάρου», «βαρέως αμαρτάνουσι, και ας διορθωθούν»! Παρότι εμείς σήμερα θα ορίζαμε διαφορετικά τις έννοιες 'αιρετικό', 'ερωτικό' και 'άσεμνο' (τα παραδείγματα του μοναχού μάς πείθουν), μπορούμε να κατανοήσουμε, γιατί θυμώνει με τέτοιων ειδών βιβλία. Γιατί όμως και με τα «γελωτοποιά»;

Το γέλιο, απειλητικό λόγω της ανατρεπτικής και λυτρωτικής λειτουργίας του, και τα κείμενα που συνδέονται αυτό (έργα στα οποία υποφώσκει ή κυριαρχεί η σάτιρα και η ειρωνεία, ή έργα που παρωδούν), αντιμετωπίστηκαν πάντα με καχυποψία και καταδικάστηκαν συχνά από την επίσημη εξουσία, που αναγνώριζε τη διαβρωτική δυναμική τους. Αλλά και σε κάθε είδος σύγκρουσης και διαμάχης, η σάτιρα, η ειρωνεία και η παρωδία, επιστρατεύτηκαν συχνά για να διακωμωδηθεί ο αντίπαλος (ομάδα, πρόσωπο, ιδέα ή συνήθεια), για να ραγίσει το γέλιο το κύρος του και να σπρώξει τον ακροατή/θεατή στην αντίθετη πλευρά. Ο 18^{ος} αιώνας και οι πρώτες δεκαετίες του 19^{ου}, χρόνια γεμάτα έντονες συγκρούσεις, χρησιμοποίησαν, ίσως περισσότερο από κάθε άλλη εποχή τα όπλα αυτά. Μελετώντας κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας της εποχής του Διαφωτισμού –κυρίως λογοτεχνικά, αλλά και στηλιτευτικά κείμενα και λιβέλους–, θα επιχειρήσουμε να διερευνήσουμε αφενός γενικά τη φύση, τις τεχνικές και τη λειτουργία της σάτιρας, της ειρωνείας και της παρωδίας, αφετέρου πώς αυτές χρησιμοποιούνται ειδικά από τους ελληνόφωνους λογίους και λογοτέχνες της εποχής του Διαφωτισμού, για να ασκήσουν κριτική σε κοινωνικές καταστάσεις, σε φιλοσοφικά συστήματα, σε ιδέες, σε επιστημονικές θεωρίες κ.λ.π. Κάποια από τα έργα που θα μας απασχολήσουν είναι τα ακόλουθα:

Γ. Σούτσος, *Αλεξανδροβόδας ο ασυνείδητος* * [Ανώνυμος] *Το σαγανάκι της τρέλας* * [Ανώνυμος] *Αληθής Ιστορία* * [Ανώνυμος] *Ο χαρακτήρ της Βλαχίας* * Δημ. Γουζέλης, *Ο Χάσης* * Πολυζώης Κοντός, *Νεκρικοί Διάλογοι* * Νικ. Κουτούζης, διάφορα ποιήματα * Αλ. Κάλφογλου, *Ηθική Στιχουργία* * Ιακωβάκης Ρίζος Νερουλός, *Κορακιστικά* * Μιχαήλος Περδικάρης, *Ερμήλος* * στηλιτευτικά κείμενα της έριδας του Αναβαπτισμού (18^{ος} αι.) * φαναριώτικα στιχουργήματα (18^{ος} και 19^{ος} αι.) * άρθρα από προεπαναστατικά περιοδικά (π.χ. *Ερμής ο Λόγιος*).

Για περαιτέρω ενημέρωση ή προετοιμασία, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διαβάσουν κάποια από τα παραπάνω έργα, τα κεφάλαια της *Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* του Κ. Θ. Δημαρά, όσα αφορούν στα χρόνια 1700-1821 και τη μελέτη της Κατερίνας Κωστίου, *Εισαγωγή στην ποιητική της ανατροπής. Σάτιρα, ειρωνεία, παρωδία, χιούμορ*. Αθήνα 2005.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Τα χριστιανικά Μοτίβα στην ποίηση του Γιάννη Ρίτσου.

Κωδικός μαθήματος: BNE 448

Π.Μ.: 9

MAM: 12331

Διδάσκουσα: Χρυστάλλα Κανελλίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του σεμιναρίου αποτελούν ζητήματα ποιητικής και κοσμοθεωρίας που θέτει το έργο του Γιάννη Ρίτσου. Ως εκ τούτου στα εισαγωγικά μαθήματα θα τεθούν προβληματισμοί που αφορούν γενικότερα στην ποίηση του Ρίτσου με στόχο την προοδευτική τους εξειδίκευση σε θέματα που αφορούν πιο ειδικά στην παρουσία του χριστιανικού μοτίβου στο έργο του.

Με βάση τα εισαγωγικά μαθήματα και τους προβληματισμούς που αυτά θα εγείρουν, οι φοιτητές θα επιλέξουν θέματα που θα δοθούν από τη διδάσκουσα ή θα προταθούν από τους ίδιους και με τα οποία θα ασχοληθούν πιο συστηματικά με στόχο τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας την οποία θα παρουσιάσουν στο πλαίσιο του σεμιναρίου.

Ο Γιάννης Ρίτσος (1909-1990) αποτελεί μια εξέχουσα μορφή για τη νεοελληνική λογοτεχνία. Ανήκει στους ποιητές της γενιάς του '30 και με τον ανανεωτικό και εντυπωσιακό σε όγκο και ποικιλία ποιητικό του λόγο καθιερώθηκε ως ένας από τους πιο σημαντικούς Έλληνες ποιητές. Η ζωή του υπήρξε πολυτάραχη, ταλαντευόμενη ανάμεσα σε πένθη και διώξεις εξαιτίας των ιδεολογικών του πεποιθήσεων. Η ποίησή του εκφράζει τον βιωμένο του πόνο, ιδιωτικό και δημόσιο, μα κυρίως την κατάφασή του στη ζωή. Ο Ρίτσος, αυτός ο «ωραίος σαν Έλληνας και βαθιά πονεμένος ως Ρωμός» σύμφωνα με μία σημαντική του μελετήτρια, τη Ρούλα Κακλαμανάκη, συνθέτει την ποίησή του με χρώμα και φως ορίζοντάς την στο εδώ και το επέκεινα, στο τώρα και το πάντα.

Παραθέτω ενδεικτική βιβλιογραφία για τη ζωή και το έργο του Γιάννη Ρίτσου. Στη διάρκεια του σεμιναρίου οι φοιτητές θα καθοδηγηθούν για τον εντοπισμό και άλλων βιβλιογραφικών πηγών, μελετών, άρθρων, σύμμεικτων τόμων τα οποία θα τους φανούν χρήσιμα ως προς την ενασχόλησή τους με το θέμα της σεμιναριακής τους εργασίας. *Γιάννης Ρίτσος-2009 Εκατό χρόνια από τη γέννησή του*, επιμ., Χ. Προκοπάκη, Αικ. Μακρυνικόλα, Γ. Γιατρομανωλάκης, Αθήνα (ΕΚΕΒΙ) 2009

Κώττη Α., *Ένα σχεδιάσμα βιογραφίας*, Αθήνα (Ελληνικά Γράμματα) ²2009

Σγουράκης Γιώργος και Ηρώ, *Γιάννης Ρίτσος. Αυτοβιογραφία. Ντοκουμέντα της ζωής και του έργου του*, Αθήνα (Αρχείο Κρήτης) 2008

Μακρυνικόλα Αικ., *Βιβλιογραφία Γιάννη Ρίτσου 1924-1989*, Αθήνα (Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας) 1993

Διεθνές Συνέδριο. Ο ποιητής και ο πολίτης Γιάννης Ρίτσος, επιμ. Αικ. Μακρυνικόλα, Σ. Μπουρνάζος, Αθήνα (Μουσείο Μπενάκη-Κέδρος) 2008

Αφιέρωμα στον Γιάννη Ρίτσο, Αθήνα (Κέδρος) 1981

Προκοπάκη Χ., *Η πορεία προς τη Γκραγκάντα ή οι περιπέτειες του οράματος*, Αθήνα (Κέδρος) 1981

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Κύπριοι Λόγοι του 13-14^{ου} αιώνα

Κωδικός μαθήματος: BNE 582

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12332

Διδάσκων: Hinterberger Martin

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο εξετάζεται το συγγραφικό έργο κυπρίων λογίων, όπως ο Γεώργιος Κύπριος και ο Γεώργιος Λαπίθης στα λογοτεχνικά και γενικότερα πολιτισμικά συμφραζόμενα της εποχής τους. Έμφαση δίνεται στο ζήτημα του κατά πόσον και πώς η σχέση πολιτιστικού κέντρου και περιφέρειας αντανακλάται στο έργο συγκεκριμένων συγγραφέων.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Οδυσσέα Ελύτη: Φιλοσοφία, Θεωρία, Ποίηση

Κωδικός μαθήματος: BNE 675

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12333

Διδάσκων: Πουργούρης Μαρίνος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του σεμιναρίου είναι η εξέταση της ποιητικής θεώρησης του Οδυσσέα Ελύτη μέσα από τις δύο βασικές θεωρίες του: των αναλογιών και της ηλιακής μεταφυσικής. Βασικός πυλώνας του μαθήματος είναι η συγκριτολογική μελέτη του έργου φιλοσόφων και ποιητών, κινημάτων και ιδεών που αποτέλεσαν σημαντικούς σταθμούς στη ζωή και το έργο του ποιητή. Συγκεκριμένα, θα μελετήσουμε αφενός το έργο συγκεκριμένων φιλοσόφων/θεωρητικών που επηρέασαν την ποιητική θεωρία του Ελύτη (Π. Γιαννόπουλος, Α. Camus, S. Freud, Α. Breton, Μ. Heidegger, G. Bachelard κ.α.) και αφετέρου θα εστιάσουμε σε ποιητές και κινήματα τα οποία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της σκέψης του (Baudelaire, Lorca, ντανταϊσμός & υπερρεαλισμός). Το corpus των κειμένων του σεμιναρίου θα το αποτελέσουν οι δύο τόμοι που συγκεντρώνουν τα δοκίμια του Ελύτη (*Ανοιχτά Χαρτιά* και *Εν Λευκώ*) και οι ποιητικές συλλογές του (*Ποίηση*, Εκδόσεις Ίκαρος). Εκτός από το έργο του Ελύτη, αναμένεται ότι οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τα βασικότερα χαρακτηριστικά του ποιητικού μοντερνισμού τόσο στον Ευρωπαϊκό χώρο όσο και στη Ελλάδα.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο ποιητής ως κριτικός: Οι *Δοκιμές* του Γ. Σεφέρη

Κωδικός μαθήματος: BNE 683

Π.Μ.: 10

MAM: 12335

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μεταπτυχιακού σεμιναρίου είναι οι *Δοκιμές του Σεφέρη*, μέσα από τις οποίες ο μεγάλος αυτός ποιητής ασκεί την κριτική του ευαισθησία πάνω σε μείζονα ζητήματα που αφορούν στην τέχνη του λόγου, με βάση τόσο την προσωπική εμπειρία του στο ποιητικό εργαστήριο όσο και το δόκιμο έργο ξένων και ελλήνων ομοτέχνων του. **Ενδεικτικά θέματα** τα οποία θα διερευνηθούν είναι το *γλωσσικό ζήτημα* και η θέση του Σεφέρη απέναντι σ' αυτό, η έννοια της «ελληνικότητας» και η συνομιλία του με την αρχαία/λογία καθώς και τη λαϊκή/δημοτική *παράδοση*, ο «συντονισμός» *ευαισθησίας - ρήματος*, ο καταλυτικός ρόλος του *περιβάλλοντος* στην επίτευξη του λογοτεχνικού ύφους, η «απόσβεση του εγώ» και ο ρόλος του *υποσυνειδήτου* στην καλλιτεχνική δημιουργία, το *προσωπικό γούστο* του Σεφέρη ως αναγνώστη ποίησης (και πεζογραφίας). Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί, επίσης, στον αμιλλητικό (συναγωνιστικό/ανταγωνιστικό) χαρακτήρα των κρίσεών του, ή και της σιωπής του, για το έργο σημαντικών Νεοελλήνων ομοτέχνων του (: προπατόρων, όπως οι Σολωμός, Κάλβος, Σικελιανός, Καβάφης, Παλαμάς, καθώς και συγχρόνων του: λ.χ. οι Ελύτης, Σαραντάρης, Θεοτοκάς, άλλοι της γενιάς του), αλλά και στο δημιουργικό «άγχος επίδρασης» από ξένους δημιουργούς, κλασικούς και μοντέρνους, όπως π.χ. ο Δάντης ή ο Τ. Σ. Έλιοτ που θεωρείται η σημαντικότερη ξένη επίδραση στη διαμόρφωση της ποιητικής προσωπικότητας του Σεφέρη.

Στόχος του σεμιναρίου είναι, αφενός, να αναδειχθεί η σημασία των *Δοκιμών* στην κατανόηση της ποιητικής του Σεφέρη η οποία υποστυλώνει το ποιητικό του έργο και, αφετέρου, η συμβολή του δοκιμακού-κριτικού λόγου του για τη συγκρότηση του «κανόνα» της νεοελληνικής λογοτεχνίας, σταθμισμένη με μέτρο αντίστοιχες συμβολές από άλλους ποιητές-κριτικούς (και ιστορικούς της λογοτεχνίας), όπως ο Παλαμάς ή ο Ελύτης. Θα διερευνηθεί, επίσης, η σχέση του δοκιμακού έργου του Σεφέρη με άλλα κείμενά του, όπως τα ημερολόγια και η αλληλογραφία του.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Ευρώπη των Γλωσσών

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 075

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11273

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσφέρει στους φοιτητές μια νέα οπτική προσέγγισης του ευρωπαϊκού χώρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβάλλοντας τη γλωσσική ποικιλότητα ως ένα από τα κατεξοχήν χαρακτηριστικά της Ευρώπης. Η γλωσσική ιστορία και η γλωσσική φυσιογνωμία της Ευρώπης θα συνδεθούν με ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα που όριζαν ανέκαθεν την άνοδο και την πτώση των γλωσσών. Ανάμεσα σε άλλα, γίνεται αναφορά στη μονογλωσσία και τη σχέση της με το κράτος-έθνος, στις γλωσσικές επιπτώσεις της μετανάστευσης, στις διάφορες κατηγορίες γλωσσών, στα γλωσσικά δικαιώματα. Τέλος, διερευνώνται οι συνιστώσες που επηρεάζουν το μέλλον των ευρωπαϊκών γλωσσών, οι προτεραιότητες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της διαχείρισης της γλωσσοποικιλότητας και πώς αυτές συνδέονται με την ευρύτερη πολιτική για δημιουργία ενός ενιαίου αλλά όχι ομοιόμορφου ευρωπαϊκού χώρου όπου να διαφυλάσσονται η αρχή της ελεύθερης διακίνησης και ταυτόχρονα μια ενιαία ευρωπαϊκή ταυτότητα της οποίας η γλωσσική ποικιλότητα να αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Γλώσσα Ι

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 093

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11274

Διδάσκουσα: Αγγουράκη Γεωργία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα παρουσιάζονται βασικές έννοιες και αρχές της νεότερης γλωσσολογίας. Εξετάζονται οι διακρίσεις συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξηγείται η μελέτη της γλώσσας ως συστήματος, συζητείται η αναζήτηση καθολικών γλωσσικών χαρακτηριστικών και επιχειρείται ο προσδιορισμός εννοιών όπως «γνώση της γλώσσας», «γλωσσική ικανότητα», «γλωσσική σύμβαση», «επικοινωνία» κ.ά. Στο μάθημα αυτό εξετάζονται οι βασικοί κλάδοι της γλωσσολογίας, φωνητική/φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία, με ειδική έμφαση στην περιγραφή της ελληνική γλώσσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Αρχές της Γλωσσολογίας

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 110

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11376

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά ελέγχοντας εδραιωμένες αντιλήψεις, που αποδεικνύονται μύθοι, για την (Ελληνική) γλώσσα. Στη βάση αυτή συζητούνται μια σειρά από θέματα, όπως η γλωσσική αλλαγή, η σχέση αρχαίας και νεότερης ελληνικής γλώσσας, τα γλωσσικά λάθη, και παρουσιάζονται αξιώματα της Σύγχρονης Γλωσσολογίας, όπως η ισότητα των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η γλωσσική σύμβαση. Στη συνέχεια εισάγονται βασικές διακρίσεις της νεότερης γλωσσολογίας, όπως η διάκριση συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται αν υπάρχουν καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά και τι αποτελεί γνώση της γλώσσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 130

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11779

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η διαχρονική πορεία της ελληνικής γλώσσας με ιδιαίτερη έμφαση στη μεσαιωνική και τη σύγχρονη περίοδο. Ύστερα από σύντομη αναφορά στις πηγές που τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για να διαπιστωθούν οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην ελληνική, παρουσιάζονται οι κυριότερες φάσεις της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας και οι κυριότερες αλλαγές σε όλα τα γλωσσικά επίπεδα. Τέλος, γίνεται αναφορά στη διγλωσσία (γλωσσική διφυΐα) ανάμεσα σε δημοτική και καθαρεύουσα και οι επιπτώσεις της για την κοινή νέα ελληνική.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 150

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 11403

Διδάσκουσα: Αγγουράκη Γεωργία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά ελέγχοντας εδραιωμένες αντιλήψεις, που αποδεικνύονται μύθοι, για την (Ελληνική) γλώσσα. Στη βάση αυτή συζητιούνται μια σειρά από θέματα, όπως η γλωσσική αλλαγή, η σχέση αρχαίας και νεότερης ελληνικής γλώσσας, τα γλωσσικά λάθη, και παρουσιάζονται αξιώματα της Σύγχρονης Γλωσσολογίας, όπως η ισότητα των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η γλωσσική σύμβαση. Στη συνέχεια εισάγονται βασικές διακρίσεις της νεότερης γλωσσολογίας, όπως η διάκριση συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται αν υπάρχουν καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά και τι αποτελεί γνώση της γλώσσας. Με έμφαση στην περιγραφή και ερμηνεία του γλωσσικού υλικού, παρουσιάζονται οι τέσσερις κλάδοι της Θεωρητικής Γλωσσολογίας: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη και Σημασιολογία.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-14 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Φωνητική

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 210

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 12337

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το αντικείμενο της φωνητικής είναι η μελέτη των φθόγγων, δηλαδή των ήχων της ανθρώπινης ομιλίας, η οποία, στο πλαίσιο του μαθήματος αναλύεται από δύο απόψεις: την αρθρωτική και την ακουστική. Στην πρώτη περίπτωση εξετάζουμε πώς παράγεται ο ήχος της φωνής από τα διάφορα φωνητικά όργανα του ανθρώπου, στη δεύτερη μελετάμε τα φυσικά χαρακτηριστικά των ήχων από τους οποίους αποτελείται η ομιλία. Το μάθημα απευθύνεται κυρίως σε φοιτητές που ενδιαφέρονται για την επιστήμη της γλωσσολογίας ή για τη διδακτική των γλωσσών, αλλά και σε όσους επιθυμούν να αποκτήσουν βασικές γνώσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν σε πιο ειδικές εφαρμογές όπως η ορθοφωνία, η λογοθεραπεία και οι τεχνολογίες σύνθεσης και αναγνώρισης φωνής. Η συμμετοχή στο μάθημα προϋποθέτει εξοικείωση με τις βασικές έννοιες ανάλυσης της γλώσσας και της (προφορικής) επικοινωνίας, ζητήματα τα οποία διδάσκονται στα εισαγωγικά μαθήματα γλωσσολογίας. Δίνεται έμφαση στη φωνητική περιγραφή της ελληνικής, το αντικείμενο του μαθήματος όμως δεν παύει να είναι η γενική φωνητική και όχι οι εφαρμογές σε συγκεκριμένη γλώσσα